

Mer kunnskap til å møte utfordringer i avløpssektoren

EUs avløpsdirektiv er på det nærmeste ferdig behandlet i EU-systemet. Nå gjenstår bare juridisk språkvask og endelig godkjenning av politikerne i et nytt sammensatt EU-parlament, som skal velges 6-7 juni i år. Deretter gjenstår EØS-forhandlinger og implementering i norsk regelverk, før bestemmelsene får virkning i Norge.

Allerede nå er det et stort trykk i avløpsbransjen, blant annet med å sikre framdrift i arbeidet med å redde Oslofjorden. Mange kommuner er i gang med å bygge, eller forbereder seg på å oppgradere eksisterende anlegg, eller bygge nye renseanlegg for nitrogen. Med avløpsdirektivet kommer i tillegg krav om avansert rensing for å fjerne mikroforurensninger og legemidler. Transportsystem og ledningsnett må i tillegg fornyes for å hindre overløp og lekkasjer. De nødvendige investeringene til dette fører til økte vann- og avløpsgebyrer, noe som fører til økte bekymringer både hos lokalpolitikere og innbyggere.

Målet til det reviderte avløpsdirektivet er å sikre rent vannmiljø for å beskytte mennesker og miljø, redusere energibruken (såkalt energinøytralitet), og å øke evnen til å gjenvinne og resirkulere ressursene i avløpsvannet. Også mindre tettsteder, ned til 1.000 personekvivalenter (pe), må innføre sekundærrensing, som betyr fjerning av 70% BOF (biologisk oksygenforbruk). Tertiærrensing innebærer behandling med strenge krav for fjerning av nitrogen (80%) og fosfor (90%) skal innføres for alle tettbebyggelser med mer enn 10.000 pe med utslipp til vannforekomster som er sårbar for eutrofiering.

Her er det verdt å merke seg at Norge allerede har et krav om 90% fosforfjerning for alle anlegg med utslipp til normalt og til følsomt område, eller det som i SSBs statistikk er omtalt som høygradig rensing.

For de største renseanleggene – de som behandler avløpsvann fra mer enn 150.000 pe, blir det krav om kvartærrensing, det vil si avansert behandling for fjerning av mikroforurensninger og legemidler. Nasjonale myndigheter skal også gjennomføre kartlegginger av hvilke områder som er sårbare for tilførsler av mikroforurensninger og legemidler, hvorpå anlegg i slike tettbebyggelser også vil få krav om kvartærrensing.

I tettbebyggelser med mer enn 10.000 pe hvor overvann er et problem skal også «integreerte planer for håndtering av avløpsvann utarbeides», slik at urensset overvann i så liten grad som mulig havner i naturen.

For Norge, med sin lange kyst, (verdens nest lengste) og spredte bebyggelse, vil det bli en stor utfordring å oppfylle alle disse kravene på en god måte, noe som også vil kreve store investeringer. For å sikre en forsvarlig planlegging og gjennomføring av disse investeringene, slik at pengene kommer miljø og helse for befolkningen til gode, er det avgjørende viktig at det finnes oppdatert kunnskap og kompetanse i alle ledd. Mange kommuner har uttrykt bekymring for kapasitet og kompetanse til å gjennomføre det store løftet som dette innebærer. På denne plass har vi tidligere uttrykt bekymring for legitimiteten til et regelverk som ikke er utformet for norske forhold, og for oppslutningen om

nødvendige tiltak, dersom kostnaden overstiger miljøgevinsten ved tiltaket. Det har ikke skjedd noe som reduserer disse bekymringene.

Desto større grunn er det til å applaudere for initiativer for å øke kunnskap og kompetanse, og som søker offentlig finansiering for satsinger innenfor dette området. En god mulighet vil være en felles søknad til Norges Forskningsråd (NFR) om å opprette et SFI (Senter for forskningsdrevet innovasjon) som skal arbeide med avløpsrelaterte tema. NFR skal finansiere minst åtte slike SFI'er med ulike tema, som har som mål å styrke innovasjonsevnen og verdiskaping i næringslivet, gjennom langsiktig forskningssamarbeid med forskningsmiljøene.

Vi heier også på at storting og regjering bevilger midler til å støtte kommunene i arbeidet med å innføre nitrogenfjerning for Oslofjorden. Vi tror likevel at en større og mer koordinert satsing for hele avløpsområdet, og som inkluderer både akademia, privat og offentlig sektor, vil være viktigere og ha større betydning for å bygge den kompetansen og utvikle de løsningene som trengs i årene som kommer.

Redaksjonskomiteen

«En hage trenger mye vann –
det meste i form av svette.»

- Lou Erickson

Design, Petter Wang